

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سایبرپارک‌ها

رابطی میان مردم، مکان‌ها و فناوری
رویکردها و دیدگاه‌های نوین

انتشارات
جهاد دانشگاهی
قزوین

عنوان و نام پدیدآور: سایبرپارک‌ها؛ رابطی میان مردم، مکان‌ها و فناوری؛ رویکردها و دیدگاه‌های نوین / نویسندگان کارلوس اسمانیوتوکاستا... [و دیگران]؛ مترجمان لیلا کوکبی، بهنود برمایه‌ور. مشخصات نشر: قزوین: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، واحد قزوین، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۳۷۰ ص.

شابک: ۱-۰۴-۷۵۴۹-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: CyberParks -- the interface between people, places and technology : new approaches and perspectives, c2019.

یادداشت: نویسندگان کارلوس اسمانیوتوکاستا، اینا سوکلی‌ارجاوک، ترز گنا، میشیل دلانگه...

موضوع: شهرسازی -- نوآوری

موضوع: City planning -- Technological innovations

موضوع: شهرسازی -- داده‌پردازی

موضوع: City planning -- Data processing

شناسه افزوده: اسمانیوتو کوشتا، کارلوس

شناسه افزوده: Smaniotto Costa, Carlos

شناسه افزوده: کوکبی، لیلا، ۱۳۵۸-، مترجم

شناسه افزوده: برمایه‌ور، بهنود، ۱۳۶۳-، مترجم

شناسه افزوده: Barmayevar, Behnood

شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی. سازمان انتشارات. واحد قزوین

شناسه افزوده: Press Organization Jahade Daneshgahi Ghazvin Branch

رده بندی کنگره: HT۱۶۶

رده بندی دیویی: ۳۰۷/۱۲۱۶

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۰۳۴۵۸

وضعیت رکورد: فیبا

عنوان: سایبرپارک‌ها؛ رابطی میان مردم، مکان‌ها و فناوری، رویکردها و دیدگاه‌های نوین نویسندگان: کارلوس اسمانیوتو کاستا، اینا سوکلی‌ارجاوک، ترز گنا، میشیل دلانگه، کنستانتینوس لوانیدیس، گابریلا ماکسیموک، مارتجن دی وال مترجمان: دکتر لیلا کوکبی، دکتر بهنود برمایه‌ور گرافیک و صفحه‌آرایی: عاطفه ابراهیمی شابک: ۱-۰۴-۷۵۴۹-۶۲۲-۹۷۸ چاپ: نوبت اول - ۱۳۹۹ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه بهاء: ۸۵۰۰۰۰ ریال

مصوبه شورای شعبه انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین

ناشر: انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین

کلیه حقوق محفوظ است ©

سایبرپارک‌ها

رابطی میان مردم، مکان‌ها و فناوری
رویکردها و دیدگاه‌های نوین

نویسندگان:

کارلوس اسمانیوتو کاستا، اینا سوکلی ارجاوک، ترز کنا، میشیل دلانگه،
کنستانینوس لوآیدیس، گابریلا ماکسیمیوک، مارتجن دی وال

مترجمان:

دکتر لیلا کوکبی / عضو هیات علمی دانشگاه هنر

دکتر بهنود برمایه ور / عضو هیات علمی دانشگاه هنر

کاست (COST)

این نگارش براساس کاری از برنامه کاست (COST Action TU1306) تهیه و با پشتیبانی کاست (همکاری مشترک اروپا در علم و فناوری)¹ انجام شده است.

COST (همکاری مشترک اروپا در علم و فناوری)، یک آژانس بودجه برای شبکه‌های تحقیق و نوآوری است. اقدامات کاست، به پیوند ابتکارهای پژوهشی در اروپا کمک می‌کند و دانشمندان با اشتراک‌گذاری این ابتکارات با همکاران خود، می‌توانند ایده‌های خود را پرورش دهند. این اقدامات، پژوهش‌ها، فعالیت‌های حرفه‌ای و نوآوری‌های آنها را ارتقا می‌دهد. بودجه این کار را برنامه چهارچوب افق ۲۰۲۰ اتحادیه اروپا تأمین کرده است.

سخن مترجمان

کتاب حاضر با عنوان "سایبرپارک‌ها، رابطی میان مردم، مکان‌ها و فناوری- رویکردها و دیدگاه‌های نوین" محصول توسعه "پروژه سایبرپارک" بوده و هدف از نگارش آن تقویت درک در مورد ارتباطات و تعاملات فعلی و آتی بین ذی‌اثران، فضاهای عمومی و فناوری است. این کتاب گستره متنوعی از چالش‌ها و دیدگاه‌های بین‌رشته‌ای را پیرامون پدیده‌های به‌تازگی تجلی‌یافته مربوط به نفوذ فناوری در سبک زندگی افراد، که در نتیجه کل جامعه را تحت سیطره و تاثیر خود قرار می‌دهد، بیان می‌دارد.

نویسندگان کتاب که بخشی از شبکه پروژه سایبرپارک هستند، با اشاره به گسترش روزافزون فناوری در ابعاد زندگی افراد، اذعان نموده‌اند که فناوری‌ها، تولید و استفاده از فضاهای باز عمومی را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد. با این دیدگاه، آنها اصطلاح "سایبرپارک" را برای توصیف فضاهای باز عمومی فراگیر بکار گرفته‌اند؛ نوعی از فضاهای شهری در حال ظهور که در آن طبیعت و فناوری‌های سایبری برای تولید تجربیات ترکیبی و افزایش کیفیت زندگی در هم می‌آمیزند. یک سایبرپارک به عنوان گونه یا لایه‌ای از فضای جدید، پتانسیل جذب افراد را دارد تا زمان بیشتری را در خارج از خانه و در فضاهای باز عمومی سپری کنند.

نویسندگان کتاب با راهبری هدفمند موضوعات، توانسته‌اند با تاکید بر تعامل بین ذی‌اثران، فضاهای عمومی و فناوری، شیوه‌های جدید فعالیت‌های خارج از منزل را به چالش بکشند و از بستر سایبرپارک به عنوان واسطه‌ایی برای پشتیبانی از روش‌های جدید هم‌آفرینی استفاده کنند. سایبرپارک علاوه بر ارتقای کیفیت زندگی ذی‌اثران، خواستار ایجاد راه‌حل‌های نوآورانه و همچنین تشویق سرمایه‌گذاری جدید و ترغیب به رشد اقتصادی است.

نگاهی به اهداف پروژه سایبرپارک و سپس فصول این کتاب نشان دهنده وجود دلایل متعدد برای ایجاد فضاهای باز عمومی فراگیر (رسانه‌ای) است؛ آنچه که در پروژه سایبرپارک بازتاب یافته و اکنون در فصل‌های ۱۷ گانه کتاب نیز به تفصیل به آن پرداخته شده است.

متن اصلی کتاب حاضر از انتشارات اشپرینگر بوده و بنابراین ترجمه، انتشار و بهره‌برداری از مطالب آن نیز تابع قوانین و مقررات مربوطه می‌باشد، که طبق توصیه ناشر محترم (اشپرینگر)، جزئیات مورد نظر و لینک دسترسی به کتاب اصلی در ابتدای کتاب درج شده است.

به منظور افزایش پیوستگی مطالب و سهولت تنظیم ساختار کتاب، ضمن حفظ محتوا و ترتیب بخش‌ها، تغییری در شماره فصول ایجاد شده به طوری که شماره‌ها به صورت پیوسته و در ادامه هم ترتیب یافته‌اند. همچنین بنا به محدودیت‌های پیش‌روی مترجمین از جمله تعداد زیاد صفحات و توزیع برخی موارد مطالعاتی، مترجمین مجموعه‌ای از مهمترین و تاثیرگذارترین فصول را برای انتشار در این جلد در نظر گرفته‌اند.

زمستان ۱۳۹۹

دکتر لیلا کوکبی، دکتر بهنود برمایه ور

پیشگفتار

این کتاب چالش‌های مختلفی را در رابطه با فضاهای باز عمومی و افراد، روابط بین آنها و نقش‌های احتمالی فناوری دیجیتال در این رابطه ارائه می‌دهد. این کتاب درباره پدیده‌ای است که امروزه به طور فزاینده در مرکز علوم و راهبردها قرار گرفته؛ یعنی نفوذ فناوری‌های دیجیتال در فضای شهری و رویکردها، روش‌ها، مطالعات تجربی، سوالات و نگرانی‌های مختلف مرتبط با آن. این نتایج از پژوهش‌ها، ایده‌ها، بحث‌ها و تجربیات پژوهشگران گرد هم جمع شده در پروژه سایبرپارک حاصل شده و دانش راجع به ارتباط فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و فضاهای عمومی را می‌پرواند، که توسط راهبردها برای بهبود استفاده و جذابیت آن‌ها پشتیبانی شده است و توسط برنامه‌های افق اروپا (H2020) برای همکاری در علم و فناوری (COST) در بازه زمانی آوریل ۲۰۱۴ تا آوریل ۲۰۱۸ (به شماره TU1306) آن را پایه‌ریزی شده است.

برنامه سایبرپارک، شبکه‌ای است که برای پژوهشگران (شرکت‌کنندگان)، با تجارب و زمینه‌های مختلف حرفه‌ای، از ۳۱ کشور، فرصت‌هایی را فراهم می‌کند تا از جنبه‌های گوناگون، چالش‌های نوظهور پیشرفت‌های فناوری دیجیتال و شیوع روزافزون آنها را برای تولید و استفاده از فضاهای باز عمومی گردآوری کرده و مورد کاوش قرار می‌دهد. چنین تلاشی برای پیشبرد درک اساسی در مورد موضوعاتی که فراتر از محدوده یک حوزه عملی پژوهش است، نیازمند پژوهش‌های میان‌رشته‌ای بوده است.

هدف این کتاب، به عنوان نتیجه اصلی پروژه سایبرپارک، تقویت درک فعل و انفعالات کنونی و آینده افراد درگیر، فضاهای عمومی و فناوری است. این مجموعه طیف گسترده‌ای از چالش‌ها و دیدگاه‌های چندرشته‌ای را درباره پدیده‌های نوظهور مربوط به نفوذ فناوری در شیوه‌های زندگی افراد ارائه می‌دهد. بنابراین کل جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد و با این کار، تولید و استفاده از فضاهای باز عمومی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. شبکه سایبرپارک اصطلاح «سایبرپارک» را برای توصیف فضای باز عمومی فراگیر (رسانه‌ای) ایجاد کرد. این نوع از فضای شهری، در حال ظهور است که در آن طبیعت و فناوری‌های سایبری برای تولید تجربیات ترکیبی و افزایش کیفیت زندگی در هم می‌آمیزند. مسئله دوم -ارتقای کیفیت زندگی- در پروژه جنبه اساسی داشته است، زیرا اغوای فناوری نباید به سمت ایجاد مکان‌های با تکنولوژی بالا برود؛ بلکه باید در پی ایجاد مکان‌های فراگیر و پاسخگو باشد. در یک فضای سایبر، ICT و دستگاه‌های آنها نیروی محرکه، رسانه و ابزار هستند که به عنوان واسطه بین کاربران و دنیای مجازی و واقعی عمل

می‌کنند. این، به نوبه خود، می‌تواند دلبستگی بیشتر مردم را به مکان‌ها، به همراه داشته باشد. سایبرپارک به‌عنوان نوعی فضا یا لایه جدید، پتانسیل جذب افراد را دارد، تا وقت بیشتری را خارج از خانه بگذرانند، شیوه‌های جدید فعالیت‌های خارج از منزل را به چالش بکشند و به‌عنوان واسطه‌ای برای پشتیبانی از روش‌های جدید هم‌آفرینی استفاده کنند. سایبرپارک خواستار ایجاد راه‌حل‌های نوآورانه و همچنین تشویق سرمایه‌گذاری جدید و ترغیب به رشد اقتصادی است. این دلایل باید برای ایجاد فضاهای باز عمومی فراگیر (رسانه‌ای)، کافی باشد؛ فرضی که به‌طور گسترده‌ای در پروژه بازتاب یافته و اکنون در فصل‌های این کتاب به‌طور گسترده‌ای به آن پرداخته شده است.

مفهوم سایبرپارک، سیستمی پیچیده در تلاقی رشته‌های مختلف است که از جنبه‌ها و دیدگاه‌های مختلف مورد توجه قرار می‌گیرد؛ همه با هدف توسعه درک منظمی از نحوه استفاده مردم از رسانه‌ها، فناوری‌های منطقی و موقعیتی در تخصیص مکان‌ها بوده و از خصوصیات نامشهود جدید یک مکان معنا می‌یابد.

این کتاب بیانگر تجربیات خود ما در این سفر، در بازه زمانی مشخص و پشتیبانی مالی از شبکه است. با توجه به میان‌رشته‌ای بودن مباحث سایبرپارک، این امر نیازمند گفت‌وگوی ساختاریافته و تفاهم مشترک بین‌رشته‌ای است. از منظر سایبرپارک، می‌توان از فناوری برای «درگیر کردن» کاربران به‌عنوان خالقان تولید و مدیریت فضاهای عمومی استفاده کرد. با وجود این، لازم به ذکر است که نفوذ فناوری، به‌تنهایی سهم فعالی در افزایش کیفیت، فراگیر بودن و پاسخگویی در فضاهای عمومی نخواهد داشت؛ زیرا دنیای دیجیتال (مجازی) جایگزین جایگاه فیزیکی نیست. فناوری باید با دانش «انسانی» همراه باشد تا بتواند مزایای مختلف را، از جمله کارکردها و «تفسیرها» از یک فضای عمومی، جلوگیری از یکسان بودن و مکان‌های کسالت‌آور و غیرجذاب؛ حفظ کند و افزایش دهد. در این فرایند، فناوری با پیشرفت‌های ثابت نقش مهمی در شکل‌گیری آینده دارد. از این رو، فناوری‌ها و ابزارهای دیجیتال باید بهتر درک شوند و شکل بگیرند، تا بتوانند به‌درستی در تبدیل فضاهای عمومی به مکان‌های فراگیرتر و پاسخگو استفاده شوند. این موضوع، ما را به سؤال بعدی سوق می‌دهد که آیا واقعیت افزوده و مکان‌های معقول، باعث جذب بیشتر افراد در فضای باز، افزایش استفاده از اماکن عمومی و ارتباط مردم با طبیعت خواهد شد؟ به‌طور خلاصه، آیا فناوری ساختارهای معناداری برای اقدامات پایدار در راستای افزایش کیفیت زندگی شهری فراهم می‌کند؟

برنامه کاست (COST) سایبرپارک: اتاق فکر

پروژه سایبرپارک توجه خود را معطوف کرده است به فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)، به عنوان رابطی فعال بین تولید دانش در مورد استفاده از فضای عمومی شهری (اهداف پژوهشی) و راهنمایی برای مداخلات (سیاست‌ها و شیوه‌های طراحی). نفوذ فناوری در زندگی مردم و استفاده از شهر، فضای زندگی فیزیکی ما را به مکانی فراگیر (رسانه‌ای) و درهم آمیخته (هیبرید) تبدیل می‌کند. توسعه دیجیتال با تأمل در شیوه‌های اجتماعی و رویکردهای برنامه‌ریزی و طراحی به فضاهای عمومی، چالشی اجتماعی ایجاد می‌کند. این، به نوبه خود، ممکن است توسعه آینده ICT و دستگاه‌های آن را نیز به چالش بکشد. چهار سال پیش ما سفری را آغاز کردیم که با تغییر سریع منظر شهری، رشد رایانه‌های فراگیر، فناوری‌های بهبود یافته تفسیر داده‌ها و انفجار مربوط به داده‌ها و غیره مشخص شد. ایده اولیه سایبرپارک به ۸۸ محقق از ۳۱ کشور (از آوریل ۲۰۱۸) رشد یافت. سایبرپارک خود را به عنوان یک بستر پژوهشی در مورد رابطه بین ICT و تولید فضاهای باز عمومی و ارتباط هر دو را با توسعه پایدار شهری درک می‌کند. سایبرپارک به عنوان برنامه کاست، فعالیت‌های پژوهشی و کاری محدودی داشت، اما آنها به اندازه کافی انعطاف پذیر بودند تا با چالش‌ها روبه‌رو شوند و ابزارهای مالی را برای ایده‌های به وجود آمده و بحث درباره آنها فراهم کنند. تأمین مالی موضوع مهمی در پژوهش‌هاست که چالش‌ها و نوآوری را در توسعه شهری به خود اختصاص داده و هدف ایجاد بازارهای جدید نیست. پنج کارگروه وظیفه مواجهه با موضوعات مربوطه (روش‌های دیجیتال، مردم‌نگاری شهری، واکنش مفهومی، طراحی سایبرپارک و فعالیت‌های انتشار) را بر عهده داشتند که هدف آنها ارائه بینش و تقویت مفهوم‌سازی فضای فراگیر (رسانه‌ای) و شیوه‌های اجتماعی تحت تأثیر فناوری است. چهارچوب کاست (COST)، هزینه‌های ایجاد جلسات و کنفرانس‌ها، سازمان‌دهی تبادلات علمی کوتاه‌مدت، آموزش مدارس و انتشارات و فعالیت‌های انتشار را تأمین کرد. ساختار انعطاف پذیر و ابتکارات ساده مدیریت، سایبرپارک را قادر می‌سازد تا ده جلسه گروه کاری را در شهرهای مختلف اروپا ترتیب دهد، ۲۸ پژوهشگر را برای مأموریت‌های علمی کوتاه‌مدت بفرستد، و دو همایش را برگزار کند؛ یکی میان مدت در آوریل ۲۰۱۶ در مالت و دیگری همایش نهایی در سال ۲۰۱۸ در برلین. سایبرپارک خوشبختانه به تعهد شرکت‌کنندگان اعتماد کرد، که در هر ابتکار عمل انگیزه، فداکاری و نشاط بالایی از خود نشان دادند. تعهد زیاد همچنین چالشی برای مدیریت بوده است، زیرا همیشه نمی‌توان همه شرکت‌کنندگان را دعوت کرد. برنامه کاست، به سایبرپارک امکان می‌دهد علاوه بر مأموریت‌های کوتاه‌مدت ذکر شده، ابتکارات ایجاد

ظرفیت را نیز سازمان دهی کند، چهار مرکز آموزشی مختلف برای مقابله با مسائل مختلف و در شهرهای مختلف (تسالونیک، آمستردام، لیسبون و نیکوزیا) می‌تواند سازمان دهی شوند. در این مدارس آموزشی، ۷۷ متخصص جوان می‌توانند به‌طور گسترده درباره موضوعات با مدرسان دعوت شده بحث کنند. این مدارس آموزشی، شبکه‌های علمی با کیفیت بالا را در سراسر اروپا به هم پیوند می‌دهند، بنابراین برای ارائه یک انجمن گفت‌وگو و فرصت‌های شبکه، به محققان جوان متناسب با درخواست آنها توجه ویژه‌ای داشته‌اند.

سایبرپارک، با درک ایده مکان ارتباطی (رسانه‌ای) و درهم آمیخته، برای بهبود خوانایی و زیست‌پذیری فضاهای عمومی و همچنین اشکال جدیدی از ادغام نیازهای مردم در فرایندهای طراحی شهری، به بررسی شکل و دامنه تأثیرات ICT و فرصت‌های ایجاد شده در فناوری دیجیتال و دستگاه‌های تلفن همراه پرداخت؛ بر مبنای این مسائل می‌توان شرکت در چندین کنفرانس و نشریه بین‌المللی را سازمان داد. همه این نشریات به‌عنوان بخشی از مفهوم اشتراک‌گذاری دانش، منبع باز هستند و در وبسایت پروژه موجودند. اشتراک‌گذاری دانش، گامی به سمت پیشبرد موضوعات سایبرپارک است: استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، برای داشتن شهرهایی با فناوری پیشرفته‌تر و محیط انسانی‌تر است و برای درک اینکه «هوشمندی» باید مردم‌پسند و با روندی دموکراتیک باشد. مکان‌سازی، هم‌آفرینی و فراگیری از طریق پیشرفت در فناوری، فرصتی برای گرد هم آوردن مردم برای مشارکت در تولید فضاهای عمومی و ایجاد و پشتیبانی از فرصت‌ها؛ و ظرفیت‌هایی است که افراد بتوانند برای منافع مشترک با دیگران در تعامل باشند.

ساختار کتاب

سرفصل‌های این کتاب از تیم‌های مختلف نوشتاری است که در پنج کارگروه سایبرپارک سازمان یافته‌اند. هیئت تحریریه فراخوان فصول را برای هماهنگی تولید این کتاب راه‌اندازی کرده‌اند. اعضای هیئت تحریریه همچنین مسئولیت روند داوری را بر عهده داشتند، بنابراین داوری برای هر فصل مضاعف بود. دو داور با توجه به مباحث فصل انتخاب شدند. در مراحل بعد، سردبیر در فصل‌ها بازنگری کرد و با اعضای هیئت تحریریه، فصل‌ها را به چهار قسمت تقسیم کردند. دو ویراستار که راهنمای توسعه فصل‌ها بودند، هر قسمت را هماهنگ می‌کردند و اکنون در معرفی هر قسمت، آنها را ارائه کرده و در موردشان بحث می‌کنیم. این رویکرد تحریریه (فرایند داوری، تیم‌های نوشتاری بین‌المللی و میان‌رشته‌ای) منعکس‌کننده برجستگی بین‌المللی و

چندرشته‌ای بودن پروژه سایبرپارک است. این کتاب مکانی برای بحث در مورد تأثیر فناوری‌های جدید به‌طور کلی نیست، با وجود این، بر توانایی فناوری دیجیتال برای افزایش ارتباطات و تعامل با کاربران (بالقوه)، به‌عنوان راهی برای تحول در تولید و استفاده از فضاهای عمومی در یک فرایند تعاملی، امکان مشارکت و توانمندسازی جامعه‌ی خلاق را فراهم می‌کند.

این کتاب با پرتوافشانی این پدیده‌ی نوظهور شهری - فضای عمومی ارتباطی - به‌عنوان موردی پیشگامانه، رابطه‌ی مردم و فناوری با مکان‌ها را نشان می‌دهد. این تغییرات پارادایمی را روشن می‌کند، مفاهیم جدید، چشم‌اندازها و روندهای آینده را معرفی می‌کند، به چالش‌ها، رویکردهای جدید، ابزارهای نوآورانه و روش‌های پژوهش تطبیقی می‌پردازد، و استدلال‌هایی را برای طراحی سیاست‌ها و چالش‌های برنامه‌ریزی برای آینده در فضاهای باز عمومی فراهم می‌کند. روحیه‌ی بین‌المللی و به‌ویژه فرارشته‌ای موضوع اصلی این کتاب است. این شاهد یک همکاری فزاینده در میان شرکا و مباحث مهم برای تسهیل پیشرفت دانش است.

مباحث کتاب توسط تیم‌های بین‌المللی نویسندگی، در قالب بخش‌های زیر و فصول تنظیم شده‌اند.

- بخش اول مفهوم سایبرپارک، زمینه‌ی نظری آن و چگونگی تکامل مفهوم مکان ارتباطی (رسانه‌ای) را بررسی می‌کند.

- بخش دوم تمرکز خود را بر روی اقدامات اجتماعی و مکانی برای افزایش دانش مردم و روابط آنها با فضا قرار می‌دهد، زیرا این، مردمندها که به فضاهای عمومی زندگی می‌بخشند.

- بخش سوم به برنامه‌ریزی و فعال‌سازی سایبرپارک اختصاص یافته است؛ آنچه باید انجام شود تا فضاهای ارتباطی به مکان‌هایی برای یادگیری، بازی و استفاده از پتانسیل فضاهای عمومی برای افزایش تاب‌آوری در شهرها تبدیل شود.

موضوعات مطرح‌شده ماهیت مقدماتی دارند و هدف آنها ارائه‌ی استدلال‌های اولیه برای پژوهش‌های بیشتر در این زمینه، به‌ویژه به‌دلیل سرعت بخشیدن به توسعه‌ی فناوری و تغییرات مداوم در فرصت‌های اتخاذ دستگاه‌ها و محصولات و خدمات جدید مبتنی بر فناوری است. توسعه‌ی مداوم و شتابان یک محیط چالش برانگیز برای مطالعه‌ی تأثیرات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و شهری پیشرفت فناوری دیجیتال ایجاد می‌کند. هدف اصلی در معرفی مفاهیم، دیدگاه‌ها و روش‌ها ایجاد فهرستی جامع از تعامل فناوری در فضای شهری نیست، بلکه مهم‌تر

از همه این است که بحثی را با در نظر گرفتن عوامل حیاتی مانند افراد، روش‌ها و اصول علمی در تولید فضاهای عمومی در نظر بگیریم. تلاش در این زمینه همچنان ادامه دارد که چگونه می‌توان توسعه فنی را به محیط‌های مردم‌دوست‌تر و مناسب‌تر برای زندگی تبدیل کرد.

چشم‌انداز و قدردانی

از سردبیران فصول برای تعامل با پروژه سایبرپارک و با این کتاب، و از نویسندگان برای مشارکت‌هایشان تشکر می‌کنیم. هر دو با هم اطمینان می‌دهند که این کتاب درک روابط چندگانه بین فضاهای عمومی و فناوری‌های جدید و نقش آنها را در شکل‌گیری رفتار عمومی و احساس مشترک، به همراه بینش برای تقویت و پیشبرد برخی از مباحث نظری و روش‌شناختی اصلی در توسعه شهری و فراتر از آن افزایش می‌دهد. ما امیدواریم که یافته‌های سایبرپارک، در این کتاب فشرده شود، و موضوعاتی که بررسی می‌کند بحث پیرامون ارائه فضاهای عمومی امن، دعوت‌کننده و الهام‌بخش را برای همه پیش ببرد. همچنین امید داریم که بحث در این پروژه ادامه داشته باشد و به عملی تبدیل شود که به مردم توانایی می‌دهد با دانش و ابزارهایی از تغییرات اجتماعی و جسمی مورد نیاز برای تبدیل محیط شهری به فضایی قابل زیست و مسئولیت‌پذیرتر حمایت کنند. ما باید آماده باشیم تا نوآوری‌های آینده‌دار را پرورش دهیم. آینده محیط شهری به اقدامات امروز بستگی زیادی دارد. در پایان، می‌خواهیم از برنامه کاست به خاطر اعتمادش به شبکه سایبرپارک تشکر کنیم.

اکتبر ۲۰۱۸

کارلوس اسامانیوتو کاستا

ISSN 0302-9743

ISSN 1611-3349 (electronic)

Lecture Notes in Computer Science

ISBN 978-3-030-13416-7

ISBN 978-3-030-13417-4 (eBook)

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-13417-4>

Library of Congress Control Number: 2019931991

LNCS Sublibrary: SL3 – Information Systems and Applications, incl. Internet/Web, and HCI

Acknowledgement and Disclaimer

This publication is based upon work from COST Action TU1306, supported by COST (European Cooperation in Science and Technology).

The book reflects only the authors' views. Neither the COST Association nor any person acting on its behalf is responsible for the use, which might be made of the information contained in this publication. The COST Association is not responsible for external websites referred to in this publication.

© The Editor(s) (if applicable) and The Author(s) 2019. This book is an open access publication.

Open Access This book is licensed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons license and indicate if changes were made.

The images or other third party material in this book are included in the book's Creative Commons license, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the book's Creative Commons license and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder.

The use of general descriptive names, registered names, trademarks, service marks, etc. in this publication does not imply, even in the absence of a specific statement, that such names are exempt from the relevant protective laws and regulations and therefore free for general use.

The publisher, the authors and the editors are safe to assume that the advice and information in this book are believed to be true and accurate at the date of publication. Neither the publisher nor the authors or the editors give a warranty, express or implied, with respect to the material contained herein or for any errors or omissions that may have been made. The publisher remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

This Springer imprint is published by the registered company Springer Nature Switzerland AG

The registered company address is: Gewerbestrasse 11, 6330 Cham, Switzerland

فهرست

بخش ۱. آشکارسازی پتانسیل سایبرپارک‌ها

- ۱؛ اساس و منطق سایبرپارک‌ها و قابلیت‌های فضاهای باز عمومی رسانه‌ای ۳
- ۲؛ منظرهای دگرجای (هتروتوپی) ۲۱
- ۳؛ سایبرشهرها: فضاهای باز عمومی رسانه‌ای (ارتباطی) ۳۳
- ۴؛ فضاهای باز عمومی زیست‌پذیر- از انسان پرسه‌زن ۵۱
- ۵؛ بررسی مفهوم سایبرپارک: متخصصان در این زمینه چه می‌اندیشند؟ ۶۹

بخش ۲. تجارب اجتماعی فضایی

- ۶؛ فعالیت‌های اجتماعی- فضایی: مقدمه و مرور کلیات ۹۵
- ۷؛ مردم- فضا- فناوری: رویکردی قوم‌نگارانه (مردم‌شناختی) ۱۰۷
- ۸؛ مشارکت دانشجویان در فضای عمومی و کاربرد فناوری ارتباط و اطلاعات ۱۲۱
- ۹؛ روش‌های چالش‌برانگیز و نتایج حاصل شده از محتوای تولیدی کاربران ۱۴۹
- ۱۰؛ پیامدهای اجتماعی فضاهای ارتباطی (رسانه‌ای) جدید ۱۷۱

بخش ۳. برنامه‌نویسی و فعال‌سازی سایبرپارک‌ها

- ۱۱؛ برنامه‌ریزی و فعال‌سازی سایبرپارک‌ها: مقدمه و مرور ۱۹۳
- ۱۲؛ شهروندان هوشمند در شهر قابل‌هک (رمزگشایی) ۲۰۱
- ۱۳؛ استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) ۲۱۷
- ۱۴؛ کشف پتانسیل اماکن عمومی ۲۳۳
- ۱۵؛ سایبرپارک، محیط جدید ارتباطات انسانی، جزئی از تاب‌آوری شهری ۲۴۹
- ۱۶؛ توجه همگانی به هم‌آفرینی و همه‌شمولی فضای باز عمومی ۲۶۹
- ۱۷؛ آهنگ‌ها و داستان‌های سایبرپارک‌ها- توانمندسازی فضاهای عمومی ۲۹۱
- منابع ۳۱۳

آشکارسازی پتانسیل‌های سایبرپارک‌ها

ویرایشگران: کارلوس اسمانیوتو و سوکله ارجاوک

۱۳

**اساس و منطق سايبير پارک ها و قابليت هاي
فضاهاي باز عمومي رسانه اي (ارتباطي)**

۱ فصل

چکیده: فناوری‌های سایبری، در حال تغییر دنیای اطراف ما، هم از لحاظ اجتماعی و هم از لحاظ درون‌مایه‌ای و در نتیجه چگونگی تجربه مردم از زندگی شهری، درک کردن و قدردانی از منظر شهری و طبیعی در کنار وابستگی مردم به یکدیگر و محیط اطراف خود هستند. نفوذ فناوری اطلاعات و ارتباطات به درون منظرهای شهری باعث افزایش شناسایی انواع فضای باز و اضافه کردن ایده سایبرپارک به این فضاهاست؛ یعنی جاهایی که طبیعت، اجتماع و فناوری‌های سایبری با یکدیگر ادغام شده تا تجارب درهم آمیخته (هیبریدی) را بیافرینند و کیفیت زندگی شهری را بهبود بخشند. سایبرپارک به واسطه روش‌های مختلف اجرا و استفاده از فناوری‌های دیجیتالی، درون نوع جدیدی از پاسخ لحظه‌ای و قابل ارتباط، اشتراک‌گذاری و یکپارچه‌کردن مکان‌های عمومی رشد می‌کنند، در این صورت بعد فیزیکی فضا تبدیل به شکل نامشخص‌تر ولی فعال‌تری از تعامل می‌شود. برای درک چنین فضاها هیبریدی، بیشتر از بخش‌های فضایی، جدید و ساده بافت شهر استفاده می‌شود. این فصل چهارچوبی مفهومی را برای درک بهتر از درهم‌آمیختگی میان نواحی فیزیکی و مجازی در فضاها عمومی باز پیشنهاد داده و نتایج «پروژه کاست سایبرپارک» را نیز نشان می‌دهد.

این پروژه به سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی و طراحی شهری، چالش‌ها و فرصت‌های بسیاری که توسط فناوری‌های دیجیتال و قابل‌حمل به وجود آمده‌اند، می‌پردازد. تلاش‌های این پروژه روی پتانسیل فناوری اطلاعات و ارتباطات متمرکز است، تا امکان‌پذیری‌های لازم برای کاربردها، عناصر و یا حتی انواع فضاهای عمومی را به عنوان قابلیت‌های مهم و اضافه‌شده به کیفیت زندگی، جامعیت، پاسخ‌دهی و جذابیت به شهر اضافه کند. در واقع این فصل با نشان دادن قابلیت‌ها، به دلیل طرح سؤالاتی در زمینه فرصت‌ها، مسائل و چالش‌های فزاینده در راستای درک بهتر یافته‌های سنتی - در مورد این که چه چیزی باعث شکل‌گیری یک فضای عمومی خوب می‌شود- اهمیت دارد. برای این کار، باید اهداف بر تفکر و مفهوم‌سازی مجدد دیدگاه‌های طراحی / تولید (برنامه‌ریزی) و کنترل / هدایت فضاهای شهری متمرکز شود.

کلید واژگان: فضاهای باز عمومی، فضاهای ارتباطی دیجیتال، فضاهای درهم آمیخته، منظرهای شهری، طراحی شهری

۱- فناوری دیجیتال و منظرهای شهری

گسترش فراگیر و دائمی فناوری‌های دیجیتال و سیار، به شدت روی زندگی روزانه اکثر شهروندان تأثیر گذاشته و رفتار و علایق آن‌ها را تغییر می‌دهد. همانطور که در کتاب کستلز (۲۰۱۷) نیز آمده، گسترش دیجیتال منحصر به الگوی خاصی نیست، بلکه فرایند کامپیوتری وسیعی شامل افکار، دانش، فرهنگ و سازمان‌های اجتماعی است و تمام این‌ها بر منظرهای فیزیکی و اجتماعی تأثیرگذارند. زیاد شدن تلفن‌های هوشمند و دسترسی همه‌جانبه به اینترنت، در حال تغییر طرز کار کردن مردم، نوع یادگیری و برقراری ارتباط آنهاست. این قابلیت‌ها همچنین طرز استفاده و تجربه مردم را از زندگی در شهر، در کنار چگونگی گذراندن اوقات فراغتشان نشان می‌دهد. طبق مطالعات بوکی و اسمانیوتو (۲۰۱۷) و منزس و همکاران (۲۰۱۷) به نظر می‌رسد مردم، به خصوص نسل جوان جامعه، برای دسترسی همه‌جانبه و دائمی به اینترنت اهمیت بسیاری قائلند. در عصر دیجیتال، رشد و تربیت نسل جوان به شبکه‌های اجتماعی، گوشی‌ها و برنامه‌های هوشمند وابسته شده و آنها از این مزایا استفاده کرده و این‌ها را به عنوان مفاهیم جدید و اضافی درک می‌کنند. شکی نیست که فناوری مزایای بسیار زیادی در اختیار ما قرار داده که تا همین چند وقت پیش وجود نداشت، اما توسعه و گسترش شهری را نیز با چالش‌های اجتماعی و طراحی فضایی جدید مواجه می‌کند. افزون بر آن، فناوری‌های جدید، فرصت‌های جدیدی را برای پژوهش بر روی تولید، مدیریت فضاهای شهری و خلق شکل‌های جدیدی از استفاده مفید فضاهای عمومی فراهم کرده است.

پروژه سایبرپارک، نیاز به یک چهارچوب مفهومی را برای خلق فضاهای عمومی واسطه‌شده، در بطن توسعه و گسترش شهری نشان می‌دهد. این پروژه کلمه «سایبرپارک» را ابداع کرد تا جنبه جدیدی از فضاهای عمومی باز را شرح دهد که اکنون فناوری این مکان‌ها را با روش‌های مختلفی درهم آمیخته است. این درهم‌آمیختگی، محیطی پویا خلق کرده و پدیده فضاهای باز رسانه‌ای (ارتباطی) را توسعه می‌دهد، جایی که جهان مادی و دیجیتال در کنار یکدیگر وجود دارند و مکمل همند. مفهوم سایبرپارک، فضای باز عمومی رسانه‌ای و دیجیتالی را، به‌عنوان جایی نشان می‌دهد که طبیعت، جامعه و فناوری‌های سایبری درهم آمیخته می‌شوند تا فعالیت‌های درهم آمیخته را بیشتر کنند، امکانات جدیدی را برای استفاده از آن در اختیار ما قرار دهند و به کیفیت زندگی شهری بیافزایند. برای آن که این پروژه تا حد امکان جوابگو باشد، معمولاً سایبرپارک با استفاده از فناوری‌های دارای حسگر در فضای قابل اتصال (به اینترنت) و قابل دسترس برای عموم از طریق فناوری‌های رایج امروزی - که توسط روش‌های اشتراک‌گذاری و اجتماعی استفاده می‌شوند - مجهز شده‌اند. بنابراین سایبرپارک می‌تواند از مرزها عبور کرده و دنیای واقعی را با دنیای مجازی بازنمایی کند. این پارک‌ها راه‌های جدیدی از مشارکت، مدیریت، اضافه کردن زوایای جدیدی از قوه ادراک و یادگیری و استفاده از فضاهای عمومی باز را خلق می‌کنند. سایبرپارک با افزودن معنا به فضاهای عمومی، در راستای تحول در عرصه تبدیل فضا به مکان نقش دارد. با این تفاسیر، مسائل مهم زیادی درباره فضا، فضاهای عمومی و مکان‌های عمومی هستند که باید در قالب پس‌زمینه‌های قبلی شرح داده شوند.

۲- فضاهای باز عمومی در کانون پژوهش‌ها

کار در فضای چندتخصصی و مدنظر قراردادن جنبه‌های گوناگون توسعه دیجیتال (مانند کار در پروژه سایبرپارک)، همه و همه باعث می‌شوند تا زمینه‌ای درخور فهم و درک عمومی فراهم شود. هرچند تمایل به سخن گفتن در مورد همه مسائل نیست، بلکه از دیدگاه این پروژه و کتاب، اصطلاحاتی وجود دارد که برای کمک به فهم و درک آنها ارزش بیشتری دارند. در سایبرپارک، منظرهای شهری مجموعه‌ای در نظر گرفته می‌شوند که خصوصیات مختلف و قابل رؤیتی از شهر دارند (به‌عنوان مثال زمین‌هایی که توسط انسان‌ها تصرف شده‌اند). این مجموعه شامل محیط‌های پهناور و متنوع طبیعی، نیمه‌طبیعی و مصنوعی است. اگر از دید پروژه سایبرپارک به این قضیه نگاه شود، همیشه تمرکز اصلی روی فضاهایی بوده که در نظر عموم قابل دید و قابل دسترس باشند.

فضای باز عمومی، برای استفاده در این پروژه، از کلی‌ترین بُعد خود بررسی می‌شود: این بُعد نوعی استفاده از زمین است که با در نظر گرفتن هدفی خاص و علایق مردم توسط شورای شهر انجام شده و فضاهای ساخته‌نشده یا خالی از هرگونه سازه‌های بزرگ دارای نقشه‌برداری، طراحی و مدیریت هستند. صفت «عمومی» دلالت بر فضایی دارد که به‌طور کلی باز و قابل دسترس برای تمامی اقشار باشد. گونه‌شناسی فضاهای باز عمومی شامل فضاهایی است که برای رفت‌وآمد، ساخت مجدد مکان‌ها با هدف بالا بردن ارزش آنها و نشان دادن بوم‌شناسی و تنوع زیستی و سلامت عموم است. در میان آن‌ها خیابان‌ها، پیاده‌روها، میدان‌ها، بازارها، مکان‌های تجاری، پارک‌ها، فضاهای سبز، راه‌های سبز، باغ‌های عمومی، زمین‌های بازی و آب‌نماهایی وجود دارند که هر کدام نقش متفاوت اما حیاتی را در شهر ایفا می‌کنند. به نظر می‌رسد یک شهر با انواع گونه‌های فضاهای باز عمومی توانایی بیشتری در فراهم آوردن امکاناتی جهت استفاده عموم داشته باشد و برابری را برای رفع نیازها، اولویت‌ها و خواسته‌های گروه‌های مختلف کاربران به صورت جامع فراهم آورده، همچنین فضای لازم را برای همه، نه تنها در قالب فیزیکی بلکه در قالب مفاهیم روان‌شناختی و اجتماعی تأمین کند (سوکلی ارجاوک، ۲۰۱۰). بنابراین از این پس اصطلاح «فضاهای عمومی»، به صورت مستقل از معانی و خصوصیات مختلفی که ممکن است داشته باشند، استفاده و تصور خواهند شد.

در بین مردم، فضاهای باز عمومی به‌طور گسترده‌ای به عنوان بعد حیاتی، مقاوم و عامل افزایش دهنده همکاری در شهرها شناخته شده است و نقش مؤثری در کیفیت زندگی شهری ایفا می‌کنند. بر اساس توافق و رضایت عمومی خلق محیط سالم، جذاب و قابل زیستن نه تنها به حضور ارتباطات داخلی و دسترسی به فضاهای باز بستگی دارد بلکه باید مشمول قابلیت استفاده کردن از آن‌ها با هدف جذابیت، پاسخگویی و مدیریت بیشتر نیز باشند. شاکله پژوهش‌های قابل‌توسعه و رو به جلو، مشخص‌کننده منافع و ارزش‌های محیطی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی هستند (کلیدهای سبز، ۲۰۰۸). برای سایبرپارک کیفیت اجتماعی یک فضای باز بسیار حائز اهمیت است، چرا که با روش‌های برنامه‌ریزی شده باعث تجمع مردم در کنار هم می‌شود تا با دیگر افراد اجتماع و محیط بتوان ارتباط برقرار کرد. یک فضای باز مردم را قادر می‌سازد در اجتماع حضور یابند تا در محیطی بی‌طرف و به‌دور از تعصب، اجتماعی بودن را یاد گرفته، در فضای سبز با طبیعت ارتباط برقرار کنند و آن فضا زمینه لازم جهت فعالیت‌ها و کسب تجربیات متنوع و روزانه را برای آن‌ها فراهم آورد. یک فضای باز برای ساکنین و بازدیدکنندگان، فضایی

است که جهت برقراری ارتباط، تعامل و رویارویی ساخته شده است و به خوبی نمایانگر تنوع فرهنگی باشد. تعاملات اجتماعی به دلایلی از قبیل: مشخص کردن حس مکان؛ همکاری جهت ایجاد رفاه مردم از جنبه‌های فیزیکی، فرهنگی و روانی (سوکل ارجاوک، ۲۰۱۰)؛ پیشرفت‌های شخصی و یادگیری جمعی؛ و افزایش قدرت تحمل قابل توجه هستند (بارسی و مکدونالد ۲۰۱۳).

همانطور که امین در سال ۲۰۰۶ ادعا می‌کند، این محصولی جالب و پیشنهاد شده است که اجتماعی شدن به صورت آزاد و جدای از چهارچوبی خاص را پیشنهاد می‌کند مانند صبور بودن در برابر دیگران، لذت بردن از کسب تجربیات در آن فضا، قدردانی برای چیزهای مشترکی که با بقیه به اشتراک گذاشته می‌شوند و علاقه به داشتن یک زندگی اجتماعی و سیاسی.

فضاهای عمومی به چشم روح آن شهر تلقی می‌شوند و کیفیت آن‌ها مهر تاییدی است بر این واقعه که توجه و مراقبت‌های شورای شهر بی‌نتیجه نبوده. باید به این نکته توجه داشت که در فضاهای عمومی است که برخی از بهترین یا حتی بدترین خصوصیات زندگی شهری و اجتماعی خلق شده‌اند ولی به مرور زمان دوباره از نو ساخته شده‌اند (سوکل ارجاوک ۲۰۱۰). در واقع یکی از مهم‌ترین عواملی که مناسب بودن یک مکان و نتیجه‌گیری از رفتار مردم در آن مکان را تعیین می‌کند، رابطه ذاتی میان طراحی شهر و بیشتر از آن طراحی خاص فضاهای عمومی است. کارمونا و همکاران (۲۰۱۰: ۱۰۶) اشاره می‌کند که رفتار انسان در مکان‌های عمومی به شدت تحت تأثیر خدمات و امکانات موجود در آن مکان است. طراحی و عناصری که در یک فضای عمومی به کار رفته است فرصت ماندن، انجام فعالیت‌ها، برقراری تعاملات، رونق دادن زندگی اجتماعی را میسر می‌سازد. در این صورت عدم وجود این طراحی‌ها و عناصر به صورت متناوب، چنین فرصت‌هایی را فراهم نخواهد آورد. اگر فضاهای باز در جایی که باید باشند و مردم به آنها نیاز دارند، جانمایی نشوند، اگر امن و قابل دسترس نباشند و اگر نیازها و توقعات عمومی را برآورده نسازند هیچ کس از این فضاها استفاده نخواهد کرد. چطور مردم بتوانند برای یک درخت قدیمی ارزش قائل شوند یا در زیر تابش نور آفتاب بمانند و لذت ببرند در حالی که هیچ نیمکتی برای نشستن وجود ندارد؟

چنین مزیت‌هایی در صورتی موفقیت‌آمیز واقع می‌شوند که مردم را به بیرون آمدن از خانه دعوت کرده و یک سبک زندگی پویا و سالم را در میان آن‌ها رواج دهدیم. همانطور که کرافورد در سال ۲۰۱۷ می‌گوید تقریباً به‌طور حتم چندی از شهرهای آمریکایی که توسعه آن‌ها آینده‌نگری نشده است وجود دارند، مانند جاهایی که نیمکت‌ها ترک خورده‌اند و تلاش‌هایی برای مانع

افزایش آوارگی و جرم و جنایت صورت می‌گیرد، بنابراین افراد بی خانمان و ولگرد نمی‌توانند در آن جا بمانند. چنین تغییراتی که بتوان اسم آن‌ها را طراحی گذاشت یقیناً مناسب اجتماع و زندگی شهری نیست.

چنین پیشرفت‌هایی باعث ترقی می‌شوند تا از عهده نگرانی برای جامعیت آن برآییم. شکی نیست که جوامع شهری با نگرانی‌هایی از جمله افزایش تنوع اجتماعی رو به رو هستند و ایده جامعه بهم پیوسته را تقلیل می‌دهند (هلند و همکاران، ۲۰۰۷). همچنین موضوع طراحی مکان‌های عمومی را طوری جلوه می‌دهند که برای تمامی جوامع سخت‌تر و پرچالش‌تر باشد. موضوع جامعیت باید هرچه سریعتر اجرا گردد و تساوی و برابری فرصت‌ها را برای تمامی بودجه‌های تخصیص داده شده به فضاهای عمومی پیشنهاد دهد. همانطور که گروه‌های اجتماعی مختلف از زبان‌های مختلف استفاده می‌کنند و نگرش‌ها و چهارچوب‌های متفاوتی دارند، تمرکز روی گروه‌های ناخواسته از طرف جامعه، آسیب دیده و دارای شرایط نامساعد در فضاهای عمومی نیز باعث به وجود آمدن مفهومی از ناامنی و سوءتفاهم می‌شود و معمولاً ارتباطات و تعاملات را سخت‌تر می‌سازند (مدنی پور و همکاران ۲۰۱۴).

الگوهای متفاوت بودجه‌ها برای فضاهای عمومی بستگی به گروه‌های سنی مختلف اجتماع مانند کودکان، نوجوانان و بزرگسالان، زنان و مردان دارد که موجب تفاوت در تقدمات زیبایی شناختی سازه‌ها می‌شود (لو، ۲۰۱۵) و روی طراحی، تولید، تعمیر و نگهداری این سازه‌ها در فضاهای عمومی فشار می‌آورد. در اروپای غربی، جامعیت ورای همه این‌هاست چرا که هر سازه در مکان‌های عمومی مخصوص یک رده سنی خاص هستند. این شامل بررسی تجربیات و مذاکره درباره محیط شهری است که در پایان باعث تغییر فرهنگ اقتصادی و اجتماعی می‌شود. این بحث مجدداً طیف وسیعی از گونه شناسی فضاهای عمومی را روی کار می‌آورد، به طوری که فضاهای مختلف بیشتری با مساحت‌ها و خصوصیات متفاوت مهیا شده، فرصت‌های بیشتری در اختیار مردم می‌گذارد تا از آن لذت ببرند و درخور شان‌شان باشد، همچنین به محیط شهری عمری دوباره می‌دهد. جیکوب در سال ۱۹۶۱ تشخیص داد شهر گنجایش این را دارد که هر روز چیز جدیدی به مردم عرضه کند، اما فقط در صورتی که همه مردم در ساخت سازه و فضاها همکاری داشته باشند، همچنین این سازه‌ها باید نتیجه یک تدبیر و سیاست سنجیده و قابل اجرا باشند.

سایبرپارک، پتانسیل فناوری‌های دیجیتالی جدید را رونمایی می‌کنند که از نظر جنبه‌های مختلف فرصت‌های جدیدی جهت پیشرفت جامعیت فضاهای عمومی باز به وجود می‌آورند. دیگر مسئله مهم مربوط به فضای عمومی، جوابدهی آن مکان است. این مسئله به جامعیت مربوط می‌شود چرا که یک فضای عمومی جامع باید نیازها، اولویت‌ها و توقعات کاربران را در نظر بگیرد اما باید چهارچوبی پویا نیز پیشنهاد دهد که به مرور زمان تغییرات قابل توجهی را در جامعه ایجاد کند. جواب‌دهی جنبه در نظر گرفته دیگری است که برای سایبرپارک اهمیت دارد. این جوابدهی به مردم، راحتی و آسان بودن کار با منظرهای شهری را نشان می‌دهد و باید از خلق مجدد مکان‌ها فراتر رفته (ترنر، ۲۰۰۴) تا مکان‌ها را صرفاً برای نیاز و فعالیت‌های جدید بسازند یعنی راهی جدید برای استفاده و تجربه از این مکان‌ها (تامپسون، ۲۰۰۴). بنابراین یک فضای عمومی با استفاده از استدلال و پویایی خود باید بتواند با تغییرات به وجود آمده مواجه شده و به این تغییرات پاسخ درست دهد. بدون شک پیشرفت‌های فناورانه در حال توسعه طیف وسیع امکان‌پذیری‌های زمان حال و پاسخگویی خود مکان است و از راه‌ها، جنبه‌ها و مقدارهای متفاوت در حال امتحان کردن پروژه‌های فضای باز، طراحان و مدیران است تا از طریق فرایندهای تجدید ساخت و راه‌حل‌های طراحی از آن‌ها استفاده کند.

درک فضاهای عمومی سایبرپارک دیدگاهی پیچیده و چند وجهی؛ و ترکیبی از عناصر فیزیکی موجود در فضا را با ارزش‌ها، حافظه‌ها و داستان‌های وابسته به آن‌ها مشخص می‌کند. افزایش چنین عناصر وابسته‌ای چه به‌تنهایی چه به صورت مجموعه، قادر به تبدیل یک فضا به یک مکان است (تحول ذکر شده). در حالی که فضا به چیزهای انتزاعی ربط دارد و عاری از یک مفهوم ذاتی است، مکان به چگونگی آگاهی مردم اشاره کرده و تکه‌ای خاص از فضا را جذاب می‌سازد. بنابراین یک مکان، نتیجه فرایند تشخیص میان مردم و فضا است که کشمکش میان تجربیات و آگاهی‌های مهم را دربر می‌گیرد.

چنین درک عمیقی از فضای باز عمومی به عنوان منبعی یکجا انباشته شده و وابسته بهم، زمینه‌ای بسیار مهم جهت برنامه‌ریزی راهبردی، طراحی و مدیریت را فراهم می‌سازد و اکنون نیز توسط فناوری ارتقاء داده می‌شوند. به دلیل تمیزی کار و ساده بودن آن، و به دلیل این که به بهترین نحو آن چه که برای مردم حائز اهمیت است را دربردارد، سایبرپارک را به عنوان عاملی جذاب برای مردم تلقی می‌کنند که این عامل برای تشخیص بهتر ساختارهای اجتماعی مانند محیط مجازی و تأثیرات آن‌ها بر روش کارهای اجتماعی - فضایی است. بنابراین گونه‌شناسی

فضاهای عمومی مورد اشاره در سایبرپارک، آن را هم به صورت فضای فیزیکی و هم مکان‌های ملاقات مجازی در قالب رسانه‌های اجتماعی نشان می‌دهند، که هر دویشان جزء نگرانی و دغدغه‌های فضاهای عمومی محسوب می‌شوند.

۳- ارتقاء پتانسیل فضاهای عمومی از نظر دیجیتالی: ارزش افزوده سایبرپارک‌ها

در یک فضای عمومی ارتباطی- مانند سایبرپارک- فناوری در همان زمان بسان سوختی است که محرک و هدایت‌گر تغییرالگوها برای مقابله با تهدیدات از پیش ذکر شده است. در این جا سؤالی مطرح می‌شود که: کدام یک از آن‌ها جزء چالش‌هایی است که همزمان باهم اتفاق می‌افتند؟ منافع حاصل از توسعه فضاهای عمومی چیست؟ چه فرقی میان سایبرپارک با یک فضای عمومی غیررسانه‌ای است؟ چگونه به راه‌حل‌های خلاقانه، هوشمند و جذاب پاسخ دهیم در حالی که به مردم کمک می‌کنیم تا یک سبک زندگی فعال و سالم داشته باشند؟ آیا لازم است عناصر، تجهیزات و طراحی‌های جدید را به این فضاها اضافه کنیم؟ پاسخ به این سؤال‌ها باعث جدا کردن ساخت فضاهای عمومی از برنامه‌ریزی‌های علمی می‌شود که بسیار ساده هستند و تبدیل آن‌ها به حوزه میان رشته‌ای امکان‌پذیر است، جایی که بتوان از کوشش هم سود برد. همان طور که قبلاً هم گفته شده بود استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان بخشی از توسعه فضاهای عمومی باز، برای دوباره ساختن، آزمایش، تخمین میزان قطعی بودن فرایندها، برنامه‌ها، کاربردهای آن‌ها و تعاملات اجتماعی در میان فضاهای عمومی چالش محسوب می‌شود که قرار گیری در چنین موقعیت‌هایی در فصل‌های بعدی بررسی خواهد شد.

لایه‌های جدیدی از کاربرد، ادراک و عملکرد به فضاهای عمومی ارتباطی (رسانه‌ای) افزوده خواهد شد که آن‌ها را توسعه داده و به مکان استقرار تبدیل می‌سازد. فضاهای عمومی واقعی و محدود شده توسط شبکه‌های جغرافیایی و ارتباطی در حال زیاد شدن هستند. نفوذ فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث برتری دنیای فیزیکی نسبت به دنیای مجازی می‌شود. در واقع فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث تغییر شکل فضای عمومی در قالب دوگانگی‌ها می‌شود مانند مکان‌های سرپاز و سرپسته، بین‌المللی و فردی، کنارهم و جدا از هم، مجموعه‌ای و فردی، افزایش دوبعدی‌ها و مکان‌های دگرگون شده (پاتریسیو ۲۰۱۷). نکته این است که ارتباطات داخلی میان فناوری‌های دیجیتالی و شهرها بیشترین صحبتشان درباره دیدگاه‌های فناوری هدایت شده، سیاست شهرهای هوشمند، تأکید خاص روی زیرساخت‌های دیجیتالی، آمارهای شهری، مسائل انرژی و رفت‌وآمد است که نقش بسزایی را ایفا می‌کنند. گرچه بیشتر نویسندگان